

VÍCTOR ALEXANDRE

Els papers de Salamanca?

Per què, els catalans, no diem les coses pel seu nom? Què en treiem de no ferir la sensibilitat del lladre que se'n riu de nosaltres? On és, en tot cas, la sensibilitat d'aquell que pretén fer de la força un dret jurídic?

Els papers que el feixisme va robar a Catalunya són de Catalunya. Que es trobin a Salamanca és un fet purament circumstancial. La cova on el lladre guarda el fruit dels seus robatoris no pot ser mai un espai emparat pel dret de propietat, no hi pot haver legitimitat en una argumentació basada en fets consumats. Altrament haurem d'acceptar la vigència de l'advertiment d'Aristòtil, en el sentit que "com més temps es posseeix, més lícita apareix la possessió".

Vull dir amb això que els catalans caiem en un parany semàntic cada cop que parlem dels "papers de Salamanca" per referir-nos a una documentació que ens va ser robada i que, per tant, no és de Salamanca sinó nostra. No hi fa res que l'expressió *de Salamanca* faci al·lusió al propietari i no pas al posseïdor, no hi fa res perquè els efectes d'aquest pecat d'ingenuïtat són tan perniciosos per a nosaltres com beneficiosos per a ells; mentre que en el subconscient català arrela la idea que la propietat dels papers és, si més no, qüestionable, Salamanca –i Espanya sencera, no ens enganyem– interioritza allò que els titulars mediàtics publiciten: que Catalunya vol apropiarse dels papers *de* Salamanca. És a dir, uns papers que *són* de Salamanca.

Doncs no, els papers robats a Catalunya són papers *de* Catalunya i, per tant, no poden ser mai reivindicats com els *papers de Salamanca*. El nom no fa la cosa, dirà algú. Cert, el nom no fa la cosa, però ajuda a reconèixer-la. Els catalans n'hauríem de saber una mica, d'això, perquè ha estat precisament aquesta cànvida indiferència que mostrem pel nom de les coses la causa de bona part dels nostres mals. La renúncia de Ramon Berenguer IV a ser denominat rei en lloc de comte va tenir greus con-

seqüències per al país, perquè va ser a partir d'aleshores que la Confederació catalanoaragonesa es va simplificar nominalment com a Corona d'Aragó deixant Catalunya a l'ombra per sempre més. I va ser precisament aquesta mateixa desídia la que va satisfer els desitjos d'Aragó quan el fill de Ramon Berenguer IV, batejat també Ramon Berenguer, va adoptar el nom d'Alfons en record del seu oncle-avi Alfons I d'Aragó. Vés per on, d'una concessió tan aparentment inofensiva com aquesta –els catalans estem doctorats en ingenuïtat– se'n deriva el fet que la historiografia en general, llevat d'un sector de la catalana, hagi esborrat els nostres noms i seguit des d'aleshores la numeració aragonesa, tot obviant que l'esmentat Alfons, per exemple, abans que II d'Aragó, era I de Catalunya.

"No és un bon negoci la renúncia del dret a ser"

La veritat és que no hem après gaire de tot plegat. Si ho haguéssim fet, la nostra història recent s'explicaria per mitjà de victòries i no pas de derrotes. Entestats a modernitzar Espanya, ens hem oblidat de Catalunya i hem enterrat els Països Catalans. I en adonar-nos que Espanya mossega la mà que no tan sols li dóna de menjar sinó que l'ha incorporat a Europa, ens sentim traïts com ho fa un amant no correspost. Oblidem, és clar, que ningú no ens havia promès res, però oblidem encara un detall molt més important, i és que el destinatari del nostre amor no ens ha estimat mai. O, el que és pitjor, ens odia profundament.

Si, això no obstant, analitzem les causes de la relació masoquista que Catalunya manté amb Espanya –a més menyspreu més entrega, a més agres-

sions més submissió, a més espoli més autoengany–, no ens agradaran les conclusions. La víctima de maltractaments que decideix quedar-se amb l'agressor amb el pretext de redreçar-lo és algú que ha trobat la coartada amb què emmascarar la seva impotència. No és que ens interressi redreçar Espanya, el que passa és que ens aterra redreçar-nos nosaltres mateixos. És per això que ajornem indefinidament l'assumpció de les nostres responsabilitats i ens busquem feines que retardin com més millor l'acarament de la que ens ve menys de gust o per a la qual no ens sentim capacitats.

Els catalans de fa tres o quatre segles no tenien una memòria històrica tan adolorida com la nostra ni havien patit la rentada de cervell espanyolitzadora d'aquests últims temps, per això es feien respectar i venien cara la seva dignitat. Ara, en canvi, ens delim pels eufemismes. Parlem de govern nacional sense preocupar-nos de ser reconeguts internacionalment com a nació, parlem de sobirania però ens fa tanta por assolir-la que la volem *compartida*, parlem de la llengua pròpia de Catalunya però no fem cap llei que sancioni els qui no la respecten, parlem dels drets dels pobles però oblidem que llevat de la condició d'estat ningú no ha inventat cap altra fórmula que els garanteixi. Posats a no dir les coses pel seu nom, fins i tot acceptem passar per aquesta vida qualificant-nos d'espanyols quan som senzillament catalans.

No és un bon negoci la renúncia del dret a ser. Per això tampoc no és una bona estratègia parlar de la *documentació del lladre* per referir-nos a la documentació que ens va robar. Com pot ser *d'ell*, si és nostra? Els papers robats a Catalunya i que es troben a Salamanca no són de Salamanca, són de Catalunya. Per tant, no hi ha papers *de Salamanca*, l'únic que hi ha són els papers *de* Catalunya.